

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки Республики Бурятия

МО "Курумканский район"

МБОУ "Барагханская СОШ"

РАССМОТРЕНО

Руководитель МО УНК

СОГЛАСОВАНО

Зам. по УВР

УТВЕРЖДЕНО

Директор МБОУ "БСОШ"

Аюшиева С.И.
Протокол №1 от «31»
августа 2023 г.

Раднаева Е.М.
Протокол №1 от «31»
августа 2023 г.

Ербанов Т.О.
Приказ №76 от «31»
августа 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Буряад хэлэн»

2 класс

Учитель: Аюшиева Светлана Иннокентьевна

с. Барагхан 2023 г.

Тайлбари бэшэг

Ямаршые арадай хэлэн өөрэ байдалаараа, нийтэ үүргээрээ онсо удхатай. Хэлэн гээшэ хүнүүдэй хоорондоо харилсаха, бэе бээдээ нүлөөлхэ, эрдэм ухаа үзэхэ, ойлгожо абаха хэрэгсэл, арадай соёл болбосорол хадагалаад байһан гуламта, хүн бүхэнэй, арад бүхэнэй, өөрэ ханал бодол харуулһан түхэл болоно, тиихэдэ арад бүхэнэй уран зохёол түрэл хэлэн дээрэ бэшэгдэнэ. Тиимэхээ хургуулида үзэгдэдэг предметүүд соошые хэлэн өөрын хууритай.

Эхин хургуулида үзэгдэдэг буряад хэлэн хадаа бүхэлийн нэгэ хубинь, нүгөөдэ шатада үзэгдэдэг буряад хэлэнтэй холбоотой. Дунда хургуулида буряад хэлэ үзэхэдөө хурагша бүхэн түрэл хэлэн дээрэ аргагүй найнаар уншажа, зүбөөр бэшэжэ, сэбэр ульгамаар хэлэжэ, хүнэй хэлэһые абаһаар хүнгэнөөр ойлгожо абаха шадабаритай, тиихэдэ буряад хэлэнэй теори мэдэхэ болоод гараха аргатай.

Эхин хургуулида үзэгдэхэ буряад хэлэн дунда хургуулийн буряад хэлэнэй удхатай тааруу, эндэ нэрлэгдэһэн шадабаринуудай үндэһэ хуури хүгжөөхэ уялгатай, тодорхойлбол, үхибүүн түрэлхи хэлээ мэдэхэ, буряад хэлэтэй буряад хүн гээшэб гэжэ бээ мэдэрхэ, хэлэлгээ хүгжөөхэ зорилготой.

Эхин хургуулида үзэгдэдэг буряад хэлэнэй гол зорилго: түрэл буряад хэлэн дээрэнэ бэшүүлжэ, уншуулжа, харилсуулжа хургаха; буряад хэлэн гэхэн наукатай танилсуулха.

Эхин классуудта түрэл хэлэ зааха тодорхой зорилгонууд гэхэдэ:

1. Хэлэн ухаан хоёрой хоорондо нягта холбоотой байдаг дээрэнэ үхибүүдые түрэл хэлэндэнь хургахадаа, тэдэнэй ухаан бодолые хүгжөөхэ, баяжуулха.
2. Хурагша бүхэниие зүбөөр, уран гоёор, удхыень ойлгон уншаха дадалтай болгохо.
3. Түрэл арадай ёһо заншалнуудые болон сэсэн мэргэн хургаалнуудые ойлгуулха.
4. Эхэ орондоо, түрэнэн тоонто нюотагтаа, түрэл хэлэндээ, арад зондоо, бэшэшые үндэһэтэндэ дуратайгаар хүмүүжүүлхэ.
5. Хурагшадай аман хэлэлгые хэшээл бүхэндэ баяжуулангаа, тэдэниие эли тодоор, литературна хэлэн дээрэ хэлүүлжэ, ханал бодолыень алдуугүйгөөр, сэбэр гоёор бэшүүлжэ хургаха гэхэ мэтэ.

Хэшээлдээ «Буряад хэлэн» гэжэ ном барина. Авторнууд: Дылыкова Р.С., Базаргуруева Т.Б., Дугарова Д.Б.: 2-дохи класс.- Улаан – Үдэ, «Бэлиг» хэблэл, 2010он; Буряад Республикын Хуралсалай болон эрдэм ухаанай министерство баталһан.

Энэ номой удха 2013 ондо зохёогдоһон «Буряад хургуулийн программанууд» дээрэ үндэһэлнэ (авторынь Р.С. Дылыкова). Эхин класста үзэгдэхэ буряад хэлэнэй шэнэ программа хадаа мүнөөнэй шэнэ ФГОС - ой эрилтэдэ харюусамаар зохёогдоһон байна.

Буряад хэлэнэй программа үхибүүдэй наһанда, хүгжэлтэдэнь таарамжатайгаар зохёогдоһон байха. Эхин шатада шэнэ эрилтэнүүд табигдана. Тэдэ эрилтэнүүд үхибүүдые хүмүүжүүлхэ, хүгжөөхэ хэрэгтэ гүрэн түрын харасын ондоо болоһониие харуулна. Тус программын гол шэглэлнүүд гээшэ хадаа иимэнүүд:

1. Бэшэхэ шадабаритай болгохо.
2. Харилсаха шадабаритай болгохо.

Хуралсалай жэл соо 68 час үгтэнэ.

- 1-дэхи четверть – 17 час
- 2-дохи четверть - 14 час
- 3-дахи четверть – 22 час.
- 4- дэхи четверть - 15 час.

«Буряад хэлэн» программын гол бүлэгүүд:
Мэдүүлэл- 8 час

Үгэ. Абьян ба үзэгүүд – 22 час
Абтаһан үгэнүүд – 5 час
Юумэнэй нэрэ – 9 час
Үйлэ үгэ – 4 час
Тэмдэгэй нэрэ – 5 час
Үгын үндэһэн. Түрэл үгэнүүд – 4 час
Хэлэлгэ – 7 час
Хэлэгийн нюусанууд – 4 час
Хамта дээрэ – 68 час

Нуралсалай түсэблэһэн дүнгүүд

Үхибүүнэй өөрын хүгжэлтын дүнгүүд (личностные результаты) – өөрын ба хүнүүдэй ажабайдалда түрэл хэлэн ямар үүргэтэйб гэжэ ойлгоно (хэлэнэй аргаар хажуудахи хүнтээ харилсанаб, бэшэмэл текстын удха үзэнэб гэжэ ойлгоно).

Бээ гуримишуулаад ябаха шадабари (регулятивные УУД):

- Багшатаяа хамта хэшээлэйнгээ зорилго табиха;
- Хэшээлдээ юу хэһэнэ хойно хойноһоонь тоолохо;
- Юу хэхэ гээшэбиб гэжэ уридшалан хэлэхэ (прогнозировать);
- Өөрынгөө, нүхэдэйнгөө ажал багшатаяа сугтаа урид зохёогдоһон тусхай критеринүүдээр шалгах;

- Багшын үгэһэн түсэбөөр, алгоритмаар хүдэлжэ шадаха.

Оришон тойрониё шудалха шадабари (познавательные УУД):

- Номоор хүдэлхэ (номой гаршагай, тусгаар тэмдэгдэй үүргэ ойлгохо);
- Зураг хаража гү, али текст уншажа, асуудалнуудта харюу олохо;
- Багшатаяа болон нүхэдтээ хамта дүн гаргах;
- Үгөөр хэлэгдэһэн ойлгосо схемэ, таблица, модель болгохо, тиин һөөргэнь модель соо харуулаатай ойлгосо үгөөр хэлэхэ;
- Текстын удха дамжуулха.

Харилсаха шадабари (коммуникативные УУД):

- Өөрынг ханаа бодол аман хэлэлгээр, тийхэдэ багахан текст зохёожо, бэшэгэй хэлэлгээр харуулха;
- Хажуудахи хүнүүдээ шагнаха, тэдэнэй хэлэһэниё ойлгохо;
- Уран гоёор уншаха, хөөрэхэ;
- Классайнгаа үхибүүдтэй, багшатаяа яагаад ажалаа эмхидхэхэ, ямар журамуудые сахиха тухайгаа хэлсэхэ;
- Хоёр хоёроороо, бүлэг бүлэгөөр хүдэлхэ, тийхэдээ олон ондоо «тушаал» бээ дээрэ абаха: ударидагшын, даабари дүүргэгшын, бэшээшын г.м.

Буряад хэлээр шадабари (предметные результаты):

- Багшын, нүхэдэйнгөө хөөрэхэн, уншһан текст хадуун абаха;
- Бүхэли үгөөр, зүбөөр, ойлгосотойгоор, уранаар уншаха;
- Текстын нэрын удха ойлгохо, үгтэһэн нэрэнүүд сооһоо текстын удхада таараха нэрэ шэлэхэ;
- Хөөрэхэн, асууһан, шангадхаһан мэдүүлэлнүүдэй янзануудые мэдэхэ, тэдэниё аянгалха;
- Мэдүүлэл бэшэг дээрэ харуулха;
- Мэдүүлэлнүүдые зохёохо, хүсөөхэ, сэгнэхэ, зүб болгохо;
- Үгэнүүдтэ асуудал табиха;
- Үгэнүүдые асуудалнуудаарнь бүлэгүүд болгохо;
- Үгэ соохи абьянуудые зүбөөр нэрлэхэ, аялган болон хашалган абьянуудай илгарал нэрлэхэ;

- Үгэ үедэ хубааха. шэнэ мүртэ яжа нүүлгэхые мэдэхэ;
- Буряад алфавит мэдэхэ. алфавидаар үгэнүүдые хубариулха;
- Үгэ соохи түргэн болон удаан аялгануудай үүргэ ойлгохо (үгын удха ондоо болгодогыень);
- Үгэ соохи йотированна үзэгүүдэй «ажал» мэдэхэ: хашалганай удаа, үгын болон үеын эхиндэ;
- Дүримүүдые баримталан, үгэ соо аялган үзэгүүдые зүб бэшэжэ шадаха (аялганай тааралдал. аялганай хубарил. түргэн у-ү, удаан уу-үү, уй-үй, ы-ии, өө-ээ);
- Хонгёо ба бүдэхи хашалгануудые илгаруулха;
- Хатуу ба зөөлэн хашалгануудые илгаруулха, хашалгануудай зөөлөнииё харуулха арга мэдэхэ:
- Үгэ соо бүдэхи хашалгануудай урда дайралдадаг б, г, д, хашалгануудай үгүүлбэри тухай мэдэхэ;
- Абтаһан үгэ тухай ойлгосотой байха, абтаһан үгын сохилтотой аялганай үгүүлбэри болон бэшэлгэ мэдэхэ, хашалган хүүлтэй ородоор бэшэгдэдэг абтаһан үгэнүүдэй буряад хэлэн дээрэ бэшэлгэ мэдэхэ, абтаһан үгын хүүлэй сохилтогүй аялганай бэшэлгэ мэдэхэ;
- Юумэнэй нэрэ тухай ойлгосотой байха: хэн? Юун? Гэжэ асуудалда харюусадаг, юумэ нэрлэдэг, нэгэнэй, олоной тоогой түхэлнүүдтэй байдаг, олоной тоогой түхэл тусхай залгалтануудаар харуулагдадаг, тусхайта юумэнэй нэрэнүүд, тэдэнэй янзанууд, ехэ үзэгөөр бэшэг дээрэ харуулагдаха тухай, юумэнэй нэрын асуудалнуудаар хубилха ёһо мэдэхэ;
- Үйлэ үгэ тухай ойлгосотой байха: хэлэлгэ соохи үүргэ, Юу хэнэб? Яжа байнаб? гэжэ асуудалда харюусадаг. юумэнэй үйлэ нэрлэдэг, үйлэ үгэ мэдүүлэл соо хэлэгшэ болодог гэжэ мэдэхэ;
- Тэмдэгэй нэрэ тухай ойлгосотой байха: хэлэлгэ соохи үүргэ, Ямар? гэжэ асуудалда харюусадаг, юумэнэй шанар. тэмдэг нэрлэдэг, удхаараа юумэнэй нэрэтэй нягта холбоотой байдаг, тэмдэгэй нэрын жэшээ дээрэ синонимууд, антонимууд гэжэ үгын удха мэдэдэг болохо;
- Үгын бүридэл тухай мэдэсэтэй болохо: үгын үндэһэн, түрэл үгэнүүд, нэгэ үндэһэтэ үгэнүүдэй шэнжэ. үгын үндэһэ илгаха тухай, түрэл үгэнүүд болон нэгэ түхэлнүүд гэжэ ойлгосонуудые илгаруулха:
- Хэлэлгэ тухай ойлгосотой болохо: хэлэлгэ мэдүүлэлнүүдһээ бүридэдэг, мэдүүлэлнүүд хоорондоо удхын харилсаатай байдаг, хэлэлгэ аман бэ бэшэгэй гэжэ илгардаг, монолог болон диалог гэжэ байдаг;
- Текст, абзац тухай ойлгосотой болохо, текст хубинуудта хубаажэ, түсэб табиха шадабаритай болохо. зураглаһан. домоглоһон текстнүүдэй шанарнуудые мэдэхэ;
- Хэлэлгын нюусануудтай танилсаха: фразеологизмуудай, оньһон, хошоо үгэнүүдэй үүргэ ойлгохо:
- Зурагаар гү. али үгтэһэн темээр багахан зураглаһан гү, домоглоһон гү, али холимог түхэлэй текст зохёожэ шадаха ёһотой, тэрэнээ бэшэгэй хэлэлгээр харуулха ёһотой;
- Хоёрдохи класста буряад хэлээр олгогдохо гол шадабари - буулгажа бэшэхэ шадабари: алгоритм хамта зохёохо, тэрэнээр буулгаха, өөрынгөө, нүхэдэйнгөө ажал сэгнэхэ.

2 классай буряад хэлээр календарна - тематическа түсэб

№	Хэшээлэй сэдэб	Үнгэргэгдэхэ саг
1	Мэдүүлэл тухай ойлгосо	04.09
2	Мэдүүлэлэй эхинэй ехэ үзэг	07.09
3	Мэдүүлэлэй шухала гэшүүд	11.09
4	Мэдүүлэл соохи үгэнүүдэй холбоон	14.09
5	Хэлэлгэ соо элдэб янзын мэдүүлэлнүүд хэрэгтэй	18.09
6	Юрэ хөөрэхэн, асууһан ба шангадхаһан мэдүүлэлнүүд	21.09
7	Мэдүүлэлэй хүүлдэ ямар сэглэлтын тэмдэгүүд табигдахаб?	25.09
8	Шалгалтын ажал	28.09

9	Үгэ юунhээ бүридэдэг бэ?	02.10
10	Аялган, хашалган абьяан ба үзэгүүд	05.10
11	Буряад алфавит	09.10
12	Үгын үе. Үгэ таһалжа, шэнэ муртэ бэшэлгэ	12.10
13	Түргэн ба удаан аялганууд	16.10
14	Дифтонгнууд	19.10
15	Йотирнованна Я, Е, Ё, Ю аялганууд	23.10
16	Шалгалтын ажал	26.10
17	Аялган үзэгүүдэй зүб бэшэлгэ	09.11
18	Аялганай тааралдал ба һубарил	13.11
19	Түргэн ба удаан ү-у, үү-уу	16.11
20	Дифтонг үй- уй	20.11
21	Удаан ы – ии	23.11
22	Удаан өө – ээ	27.11
23	Хашалган абьяан ба үзэгүүд	30.11
24	Хонгёо ба бүдэхи хашалганууд	04.12
25	Хатуу ба зөөлэн хашалганууд	07.12
26	Хашалгануудые зөөлэрүүлхэ аргууд	11.12
27	Зөөлэн тэмдэгэй үүргэ	14.12
28	Зөөлэн хашалган болголго	18.12
29	Б, Д, Г хашалганууд	21.12
30	Шалгалтын ажал	25.12
31	Абтаһан үгэнүүд тухай ойлгосо	28.12
32	Абтаһан үгэнүүдые бэшэхэ дүрим	11.01
33	Абтаһан үгэнүүдэй һүүлэй аялгануудые зүб бэшэлгэ	15.01
34	Илгаһан хатуу тэмдэгтэй абтаһан үгэнүүд	18.01
35	Шалгалтын ажал	22.01
36	Юумэнэй нэрэ тухай ойлгосо	25.01
37	Юумэнэй нэрэ- хэлэлгын хуби	29.01
38	Юумэнэй нэрын тоогоор хубилалга	01.02
39	Юумэнэй нэрын үгын түхэл	05.02
40	Тусхайта юумэнэй нэрэнүүд: хүнэй нэрэ, обог, фамили.	08.02
41	Амитанда үгтэһэн нэрэнүүд.	12.02
42	Географическа нэрэнүүд.	15.02
43	Юумэнэй нэрын хубилха ёһо	19.02
44	Шалгалтын ажал	22.02
45	Үйлэ үгэ тухай ойлгосо	26.02
46	Үйлэ үгэ – хэлэлгын хуби	29.02
47	Үйлэ үгэ – мэдүүлэлэй шухала гэшүүн	04.03
48	Шалгалтын ажал	07.03
49	Тэмдэгэй нэрэ тухай ойлгосо. Тэмдэгэй нэрэ – хэлэлгын хуби	11.03
50	Шалгалтын диктант	14.03
51	Тэмдэгэй нэрын юумэнэй нэрэтэй холбоо	18.03
52	Адли болон харша удхатай үгэнүүд тухай ойлгосо	21.03
53	Шалгалтын ажал	01.04
54	Түрэл үгэнүүд тухай ойлгосо	04.04
55	Нэгэ үндэһэтэ үгэнүүд	08.04
56	Үгын үндэһэ илгалга	11.04
57	Шалгалтын ажал	15.04

58	Хэлэлгэ гэжэ юун бэ?	18.04
59	Монолог, диалог	22.04
60	Текст тухай ойлгосо	25.04
61	Абзац	29.04
62	Текстын хубинууд	02.05
63	Текстын янзанууд: зураглал, домоглол	06.05
64	Нургалгын изложени	13.05
65	Фразеологизмууд	16.05
66	Онъһон үгэнүүд болон таабаринууд	20.05
67	Шалгалтын ажал	23.05
68	Дабталга	27.05

Жэлэй дүүрэхэдэ һурагша юу мэдэхэ ёһотойб:

- Нургуулидаа болон класс соогоо үхибүүдээр, мүн ехэ хүнүүдээр хөөрэлдэхэ журам;
  - Уран зохёолнуудай элдэб үнгын жанрнуудые мэдэхэ;
  - Мэдүүлэлэй тэмдэг (удха ба интонационно дүүргэлгэ);
  - Мэдүүлэлнүүдые зүб бэшэлгэ: мэдүүлэлэй эхиндэ ехэ үзэг, мэдүүлэлэй хойно (точко, асууһан тэмдэг, шангадхаһан тэмдэг);
  - Буряад хэлэнэй абьян ба үзэгүүд, тэдэнэй гол илгарал(абьяануудые шагнанабди ба хэлэнэбди, үзэгүүдые харанабди ба бэшэнэбди);
  - Аялган ба хашалган абьяануудай тэмдэг;
  - Хатуу ба зөөлэн, хонгёо ба бүдэхи хашалган абьяануудай тэмдэг;
  - Алфавидай 36 үзэгүүдые һайн мэдэхэ.

Жэлэй дүүрэхэдэ һурагша юу шадаха ёһотойб:

- Багшанарай болон хамта һураһан үхибүүдэй хандалгада харюусаха;
- Нургуулидаа болон класс сооүхибүүдээр, ехэ хүнүүдээр хөөрэлдэхэдөө, хэлэлгын журам баримталха;
- Үгүүлэлэй илгарал хоолойгоороо зүб харуулха;
- Нуралсалай болон нуралсалай бэшэ номуудые хэрэглэхэ;
- 90 хүрэтэр үгэнүүдтэй текст гүйсэд ойлгожо, уншалгын темп : 30 – 40 үгэ нэгэ минута соо уншаха;
- Хэблэмэл ба бэшэмэл текстнүүдһээ үгэнүүд ба мэдүүлэлнүүдые буулгажа абаха, ехэ ба бага үгэнүүдэй холболто зүб бэшэхэ;
- Багшын хэлэжэ үгэхэдэ зүб бэшэхэ(текст соо 20 үгэһөө доошоо) ;
- Үгэнүүдые хэлэхэдэ, тэдэнэй схемэнүүдые бэшэхэ. Хэлэжэ үгэхэдэ мэдүүлэлэй схемэ табиха. Өөһэдөө мэдүүлэл ханаха;
- Хэлэнэн абьяануудые шэхээрээ илгаха;
- Аялган ба хашалган абьяануудые илгаха, зөөлэн ба хату, хонгёо ба бүдэхи абьяануудые илгаха;
- Үгэнүүдые үенүүдтэ хубааха;
- Үгэнүүдые шэнэ мүртэ зүб таһалха. Мэдүүлэл хаана эхилнэб, хана дууһанаб гэжэ мэдэхэ. Мэдүүлэл ехэ үзэгөөр эхилхэ, мэдүүлэлэй хойно табиха тэмдэгүүдые (. ? !) зүбөөр хэрэглэхэ.

Жэлэй дүүрэхэдэ бэшэхэ шалгалтын хүдэлмэри

Зорилго: үгэ соо аялган үзэгүүдые дүримэй ёһоор зүб дүн гаргаха; тусхайта нэрын эхинэй ехэ үзэг зүб бэшэхэ шадабари элирүүлхэ; хэлэлгын хубинуудые илган олохо шадабари шалгаха.

Диктант
Бэрхэтэй бодолго

Хүгшэн аба Доржо аша басагандаа хэдэн ондоо бүмбэгэнүүдые бэлэглэбэ. Улаан бүмбэгэ хүхэ болон ногоон бүмбэгэнүүдхээ томо. Харин ногоон бүмбэгэ хүхэ үнгэтэйһөө бага. Хүгшэн аба хэды бүмбэгэ бишыхан Дулмада бэлэглээб? (29 үгэ)

Даабаринууд:

1. Түрүүшын мэдүүлэлэй шухала гэшүүдые зураад, ямар хэлэлгын хубиб гэжэ тэмдэглэгты.
2. Текст сооһоо тэмдэгэй нэрэнүүдые оложо зурагты
3. Ямар бүмбэгэ тон томоб? Ямар бүмбэгэ тон багаб? Зуража харуулагты.

Багшын ба үхибүүдэй хэрэглэхэ литература:

- Б.Б. Батоев «Методическа заабаринууд». Улаан – Үдэ: Бурядай номой хэблэл, 1987.
Д.Д. Ошоров «Методическа заабаринууд». Улаан – Үдэ: Бурядай номой хэблэл, 1987.
Д.Д. Дарижапова «Диктантнуудай ба изложенинүүдэй суглуулбари».
С.Ц. Содномов «Диктантнуудай суглуулбари». Улаан – Үдэ: «Бэлиг», 2006.
В.Д. Патаева «Буряад уран найхан арадай аман зохёол холбон үзэлгэ». Улаан – Үдэ, 1995
Л.Д. Шагдаров «Буряад, ород оньһон, хошоо үгэнүүд». Улаан – Үдэ: «Бэлиг», 1996.
С.А. Ошорова «Буряад аман зохёол». Улаан – Үдэ: «Бэлиг», 2003.
В.Б. Гомбоев «Һонирхолтой нааданууд». Улаан – Үдэ: «Бэлиг», 2009.
Б.Б. Лхасаранова «Буряад хэлэнэй орфоэпи». Улаан – Үдэ: «Бэлиг», 2009.
Д.С. Базарсадаева «Булагай эхин». Агын хэблэлэй байшан, 2003.
В.Б-Н. Намсарайн «Буряад онтохонууд». Улаан – Үдэ: Бурядай номой хэблэл, 1988.
В.Ш. Гулгаров «Буряад үльгэрнүүд» Улаан – Үдэ: Бурядай номой хэблэл, 1988.
С.Д. Бабуев «Магтаал, үрээл, соло». Улаан – Үдэ: Бурядай номой хэблэл, 1995.
С.М. Бабушкин «Буряад – ород словарь». Улаан – Үдэ, 1992
К.М. Черемисов «Ород- буряад словарь». Улаан – Үдэ, 1988.
Ц.Б. Будаев «Оньһон үгэ оншотой». Улаан – Үдэ: Бурядай номой хэблэл, 1988.
Д.Д. Могоева «Тухатай болооб». Улаан – Үдэ: «Бэлиг», 2003.
Д.Н. Сультимов «Гуталгүй гулабхаа». Улаан – Үдэ: Бурядай номой хэблэл, 1993.
Д.Д. Ошоров «Сасуутан ». Улаан – Үдэ: Бурядай номой хэблэл, 1988.
У.Е. Мангутова «Сагаалганай наадан салгидаһаар...». Улаан – Үдэ: «Бэлиг», 2007.
Д.Д. Ошоров «Табан хурган». Улаан – Үдэ: Бурядай номой хэблэл, 1997.